

Förvaltningsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om hemkommun, lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster och lagen om beskattningsförfarande

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om hemkommun, lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster och lagen om beskattningsförfarande (RP 78/2016 rd): Ärendet har remitterats till förvaltningsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Assi Salminen, finansministeriet
- lagstiftningsråd Leena Vettenranta, justitieministeriet
- överinspektör Anne Sänkiaho, magistraten i Nyland
- utvecklingschef Juha Lempinen, Befolkningsregistercentralen.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- inrikesministeriet
- dataombudsmannens byrå
- magistraten i Tavastland
- magistraten i Lappland
- magistraten i Sydvästra Finland
- magistraten i Inre Finland.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att lagen om hemkommun, lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster och lagen om beskattningsförfarande ändras. Syftet är att förtydliga de bestämmelser som gäller förfarandet vid registrering av uppgifter i befolkningsdatasystemet samt korrigeringsav fel, begäran om omprövning och ändringsökande.

Genom propositionen vill man också förbättra registreringen av uppgifter i befolkningsdatasystemet och granskningen av registrerade uppgifter utifrån andra händelser som myndigheterna

Betänkande FvUB 12/2016 rd

känner till. Flyttningsanmälningarna enligt lagen om hemkommun ska i fortsättningen kunna göras skriftligen, elektroniskt eller i samband med ett personligt besök. Till lagen om hemkommun fogas det dessutom en bestämmelse om folkbokföringsanteckningar i situationer där man inte på två kalenderår fått någon uppgift om var en person håller till. I propositionen föreslås också att försummelseavgiften enligt lagen om hemkommun avskaffas.

Det föreslås att till lagen om beskattningsförfarande fogas en bestämmelse om hur hemkommunen för en person fastställs vid beskattningen när det har antecknats i befolkningsdatasystemet att personen i fråga saknar hemkommun.

I propositionen föreslås dessutom tekniska korrigeringar i fråga om hänvisningsbestämmelserna och terminologin.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 oktober 2016.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Begäran om omprövning och ändringssökande

Syftet med propositionen är att skapa klarhet i de bestämmelser i lagen om hemkommun (201/1994) och i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009, befolkningsdatalagen) som gäller begäran om omprövning, ändringssökande och rättelse av uppgifter som registrerats i befolkningsdatasystemet. Ändringarna syftar till bättre rättssäkerhet för de registrerade. För den registeransvarige blir det klarare i vilka fall det ska fattas ett förvaltningsbeslut med bifogad anvisning om hur man begär omprövning, när det är fråga om en ny anteckning som ska göras på grund av ändrade förhållanden och när det gäller rättelse av en felaktig uppgift.

Utskottet påpekar att de ändringar som föreslogs i regeringens proposition till riksdagen med förslag till granskning av bestämmelserna om sökande av ändring i vissa förvaltningsärenden (RP 230/2014 rd) trädde i kraft vid ingången av 2016. Sedan dess har begäran om omprövning använts som första överklagandefas i större utsträckning än tidigare. Omprövningsförfarandet lämpar sig enligt den ovannämnda propositionen väl för ärendegrupper där man rutinmässigt avgör en stor mängd likartade ärenden och där motiveringen till besluten kan vara knapphändig. Omprövningsförfarandet lämpar sig väl också för ärenden där det i besvärsskedet ofta framställs tilläggsutredning som påverkar saken samt för rättsligt enkla ärenden och ärenden i fråga om vilka det redan finns etablerad rättspraxis. Lagutskottet betonar i sitt betänkande (LaUB 26/2014 rd) bland annat att systemet för att söka ändring i förvaltningsärenden borde vara så klart och konsekvent som möjligt.

Ett omprövningsförfarande enligt förvaltningslagen (434/2003) föreslås bli tillämpat vid förvaltningsbeslut enligt lagen om hemkommun och befolkningsdatalagen. Ambitionen är samtidigt att garantera effektiva metoder för att korrigera fel i befolkningsdatasystemet. Utskottet ställer sig bakom det här målet.

Betänkande FvUB 12/2016 rd

Utskottet påpekar att registerförvaltningsmyndigheterna fattar mängder av förvaltningsbeslut där förvaltningsrättspraxis är etablerad. Enligt utredning fattas förvaltningsbeslut rutinmässigt och i stora mängder till exempel om utlämnande av uppgifter om befolkningsdata, spärrmarkeringar och prövning som gäller hemkommun. Omprövningsförfarandet lämpar sig enligt utskottets uppfattning väl för förvaltningsbeslut som fattas med stöd av befolkningsdatalagen och lagen om hemkommun. Utskottet tillstyrker de föreslagna ändringarna.

Bestämmelser om den registeransvariges rätt att få uppgifter

I 23 § i befolkningsdatalagen föreskrivs det om de uppgifter den registeransvarige trots sekretessbestämmelserna har rätt att få av andra myndigheter. Bestämmelsen anger i detalj vilka myndigheter det gäller och vilken information de är skyldiga att lämna ut. Det föreslås att bestämmelsen ändras så att den registeransvarige har rätt att av de myndigheter som räknas upp i paragrafen få de uppgifter den med stöd av 13—17 § i befolkningsdatalagen har rätt att registrera i befolkningsdatasystemet. Uppgifterna ska gå att få endast när de är behövliga och gäller dessa andra myndigheters verksamhetsområde. En ytterligare förutsättning för att få uppgifterna är att uppgifterna som finns hos en annan myndighet behövs för att kontrollera att uppgifterna i befolkningsdatasystemet är riktiga, uppdatera dem eller på annat sätt behandla dem. En uppdatering av rätten att få uppgifter möjliggör en effektivare användning av registren mellan myndigheterna för kontroll av uppgifter och samordnar de olika myndigheternas register. Tack vare de nya bestämmelserna kommer det mer flexibelt att gå att bygga upp automatiska system för kontroll av information i myndigheternas olika register.

Utskottet framhåller att med tanke på samhällets informationsförsörjning är befolkningsdatasystemet kanske det viktigaste av de basregister som den offentliga förvaltningen förvaltar. Systemet ligger till grund för kundhanteringen och avgörandena både i offentliga sektorn och även hos företagen i privata sektorn och hos organisationerna. Säkerställandet av att befolkningsdatasystemet är användbart och tillförlitligt kräver ett ännu effektivare utbyte av uppgifter mellan olika myndigheters register. Personuppgiftslagens (523/1999) bestämmelser om planering av behandling av personuppgifter (6 §), ändamålsbundenhet (7 §) och principer som gäller uppgifternas art (9 §) ska beaktas också när uppgifternas behövlighet, riktighet och tillförlitlighet säkerställs i befolkningsdatasystemet. Även de här bestämmelserna kan anses kräva effektiva garantier för att uppgifterna är enhetliga i olika myndigheters register. Utskottet ser det också av denna orsak som viktigt att rätten till information från andra myndigheters register främjas. Den föreslagna ändringen innebär inte att den aktör som lämnar ut uppgifter får utökade skyldigheter att registrera uppgifter i sina egna register. När bestämmelsen ändras enligt förslaget kan det anses leda till minskning av den administrativa bördan och mindre myndighetsarbete.

I 13—17 § i befolkningsdatalagen anges noggrant avgränsat och detaljerat de uppgifter som får registreras i befolkningsdatasystemet. Enligt den bestämmelse som nu föreslås är det en förutsättning för att få uppgifter av en annan myndighet att uppgifterna är sådana som får registreras med stöd av befolkningsdatalagen och att de gäller verksamhetsområdet för den myndighet som lämnar ut uppgifterna. Utskottet påpekar att det inte föreslås ändringar i befolkningsdatasystemet i fråga om användningsändamål, datainnehåll eller förvaringstid för registrerade uppgifter. Rätten att få uppgifter utvidgas således inte jämfört med i nuläget, och den gäller inte uppgifter som det

Betänkande FvUB 12/2016 rd

inte finns detaljerade lagbestämmelser om. Utskottet tillstyrker de föreslagna ändringarna också till denna del.

Antecknande av personer som är på okänd ort i befolkningsdatasystemet

I lagen om hemkommun föreskrivs det om förutsättningarna för att få en hemkommun samt om antecknande av hemkommun, bostad och folkbokföringskommun i befolkningsdatasystemet. Lagen om hemkommun innehåller inga uttryckliga bestämmelser om att en anteckning om hemkommun ska strykas eller göras när man inte får uppgifter om huruvida en person vistas i Finland eller i den hemkommun som antecknats. Det här gäller fall där personen själv inte gjort en lagstadgad flyttningsanmälan eller anmälan om flyttning till utlandet. I de här situationerna kan det i befolkningsdatasystemet registreras information om att personen befinner sig på okänd ort, men detta påverkar inte anteckningen om hemkommun ens på längre sikt.

I lagen om hemkommun föreslås en bestämmelse enligt vilken det först kan antecknas i befolkningsdatasystemet att en person är på okänd ort och sedan att han eller hon saknar hemkommun. Bestämmelsen förbättrar enligt utredning riktigheten i befolkningsdatasystemets uppgifter speciellt vad gäller personer som flyttat utomlands. I sådana fall förbättras den statistiska riktigheten och kommunernas skyldigheter gentemot de berörda personerna minskar när anteckningen om hemkommun får strykas.

Befolkningsdatalagens förfarandebestämmelser

Det föreslås att befolkningsdatalagens bestämmelser om behandling av spärrmarkerade uppgifter ändras så att den tillämpningspraxis som i nuläget speciellt består av bestämmelser i befolkningsdatalagen, personuppgiftslagen, förvaltningslagen och offentlighetslagen för tydlighetens skull anges i befolkningsdatalagen. Bestämmelserna behöver enligt utredning preciseras framför allt när det gäller utredning av grunden för en spärrmarkering och hörande av den berörda. Därför föreslås befolkningsdatalagen bli kompletterad med tydliggörande bestämmelser om förfarandet för att lämna ut spärrmarkerade uppgifter. Syftet är att tillgodose rättigheterna för den som begärt spärrmarkering. Utskottet anser att de föreslagna ändringarna är motiverade och förordar att de genomförs på det föreslagna sättet.

Telefontjänsten för flyttningsanmälan

Flyttningsanmälan kan enligt lagen om hemkommun göras skriftligen, per telefon, med hjälp av elektronisk kommunikation eller muntligen i samband med kundbesök. Antalet flyttningsanmälningar via telefontjänsten har minskat, visar en utredning som utskottet tagit del av. År 2009 gjordes 18,7 procent av alla anmälningar via telefontjänsten. År 2015 gjordes så lite som sex procent av alla anmälningar (42 146 stycken) via telefontjänsten. Den elektroniska nättjänsten är den metod som används mest vid anmälan om flyttning, och med hjälp av den gjordes 480 254 anmälningar 2015.

Enligt förslaget ska den registeransvariges skyldighet att tillhandahålla telefontjänst för flyttningsanmälan avskaffas. Förslaget motiveras med att antalet anmälningar per telefon minskat, att de digitala tjänsterna blivit bättre och att flyttningsanmälan fortfarande kommer att kunna göras

Betänkande FvUB 12/2016 rd

genom fysiskt besök. Utskottet tillstyrker den föreslagna ändringen och noterar att den kommer att leda till att allt fler flyttningsanmälningar görs elektroniskt. Utskottet påpekar ändå att alla som gör flyttningsanmälan inte har möjlighet eller kunskaper att använda e-tjänster. Således är det viktigt att på tillbörligt sätt tillhandahålla tjänster också för de här kunderna.

Sammantaget anser förvaltningsutskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslagen, men med följande synpunkter och ändringsförslag.

DETALJMOTIVERING

1. Lag om ändring av lagen om hemkommun

9 §. Anteckning om hemkommun, bostad och folkbokföringskommun. Enligt det föreslagna 1 mom. ska magistraten efter att enligt 7 a § ha fått en flyttningsanmälan eller anmälan om flyttning till utlandet utan obefogat dröjsmål göra en anteckning i befolkningsdatasystemet utifrån anmälan. Enligt den gällande bestämmelsen ska anteckningen göras eller behövliga ytterligare uppgifter begäras inom tre vardagar från det att anmälan kom in. Den absoluta tidsfristen för att göra anteckningen ska alltså slopas. Enligt utredning siktar magistraterna på att handlägga flyttningsanmälningar så snabbt som möjligt efter att de kommit in. Anteckningarna i befolkningsdatasystemet ska enligt 1 mom. göras utan obefogat dröjsmål. När tidsfristen blir flexibel möjliggörs en noggrann handläggning av anmälningar även om handläggningen är överbelastad, men den föreslagna formuleringen ställer i vilket fall som helst ett krav på att handläggningen ska gå snabbt. Enligt det föreslagna 3 mom. ska magistraten ändå vid behov begära ytterligare uppgifter inom tre vardagar från det att anmälan kommit in. Utskottet konstaterar att det behövs en lagfäst flexibel tidsfrist också för begäran om ytterligare uppgifter. Därför föreslår utskottet att 3 mom. ändras på så sätt att också ytterligare uppgifter ska begäras utan obefogat dröjsmål.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 2 och 3 i proposition RP 78/2016 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 1 i proposition RP 78/2016 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Betänkande FvUB 12/2016 rd

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av lagen om hemkommun

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om hemkommun (201/1994) 14 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 624/2004, och
ändras 2 § 2 mom., 3 b §, 6 a § 2 mom., 7 a § 1 mom., 7 b §, 7 e § 1 mom., 9, 9 a, 11 och 15 §, rubriken för 4 kap., 16 och 17 §, rubriken för 5 kap. samt 18 och 19 §, av dem 3 b § sådan den lyder i lag 1377/2010, 6 a § 2 mom. och rubriken för 4 kap. sådana de lyder i lag 1650/1995, 7 a § 1 mom. sådant det lyder i lag 624/2004, 7 b §, 7 e § 1 mom. och 9, 9 a, 11, 15, 18 och 19 § sådana de lyder i lag 1095/2010 samt 16 och 17 § sådana de lyder i lagarna 624/2004 och 1095/2010, som följer:

2 §

Hemkommun

Har en person i sin användning flera bostäder eller ingen bostad alls, är hans eller hennes hemkommun den kommun som han eller hon på grund av sina familjeförhållanden, sin utkomst eller andra motsvarande omständigheter själv anser som sin hemkommun och till vilken han eller hon med hänsyn till de ovan nämnda omständigheterna har den fastaste anknytningen.

3 b §

Ändring av hemkommun i vissa situationer

En persons hemkommun ändras om han eller hon flyttar till en annan kommun i en situation som avses i 60 § i socialvårdslagen (1301/2014).

Betänkande FvUB 12/2016 rd

6 a §

Folkbokföringskommun

Om en finsk medborgare inte har haft hemkommun i Finland, bestäms hans eller hennes folkbokföringskommun enligt moderns, faderns eller makens hemkommun eller folkbokföringskommun i nämnd ordning. Folkbokföringskommunen är den kommun som vid den tidpunkt då han eller hon fick finskt medborgarskap var föräldrarnas eller makens hemkommun eller folkbokföringskommun. Om varken föräldrarna eller maken då inte hade någon hemkommun eller folkbokföringskommun i Finland, är folkbokföringskommunen Helsingfors. Anteckningen om folkbokföringskommunen görs när uppgifter om personen första gången registreras i befolkningsdatasystemet.

7 a §

Flyttningsanmälan och anmälan om flyttning till utlandet

Flyttningsanmälan kan göras skriftligen, med hjälp av elektronisk kommunikation eller muntligen i samband med kundbesök. Anmälan om flyttning till Finland och anmälan om flyttning till utlandet ska göras skriftligen eller med hjälp av elektronisk kommunikation.

7 b §

Behörig magistrat

Vilken magistrat som helst kan ta emot en flyttningsanmälan eller anmälan om flyttning till utlandet. Bestämmelser om hur de uppgifter som hänför sig till mottagandet av flyttningsanmälningar och anmälningar om flyttning till utlandet ska fördelas mellan magistraterna får utfärdas genom förordning av finansministeriet.

Vilken magistrat som helst kan göra de anteckningar i befolkningsdatasystemet som krävs med anledning av en anmälan. Uppgifterna i samband med anteckningarna kan fördelas mellan magistraterna, om det behövs för att effektivisera verksamheten eller skapa en regionalt balanserad arbetsfördelning mellan magistraterna. Närmare bestämmelser om fördelningen av uppgifter får utfärdas genom förordning av finansministeriet. Den magistrat som gjort en anteckning svarar för denna.

Betänkande FvUB 12/2016 rd

7 e §

Åligganden i samband med mottagandet av flyttningsanmälan och anmälan om flyttning till utlandet

Den som tar emot en anmälan ska kontrollera att den innehåller de uppgifter som anges i 7 a § 3–5 mom. Om den som tar emot anmälan är någon annan än en magistrat, ska denne utan dröjsmål sända uppgifterna i anmälan till den magistrat som avses i 7 b § 2 mom.

9 §

Anteckning om hemkommun, bostad och folkbokföringskommun

När en anmälan enligt 7 a § har inkommit till en magistrat ska denna, utan obefogat dröjsmål efter mottagandet av anmälan, i befolkningsdatasystemet utifrån anmälan göra en anteckning om hemkommunen och bostaden där eller om tillfällig bostad eller anteckna en folkbokföringskommun för en finsk medborgare med anledning av att denne stadigvarande bosätter sig utomlands.

Har magistraten av någon annan än personen själv fått uppgifter om att hans eller hennes hemkommun eller bostaden där har ändrats eller om att han eller hon stadigvarande bosatt sig utomlands, får magistraten göra motsvarande anteckning i befolkningsdatasystemet, om det är uppenbart att uppgiften kan anses tillförlitlig.

Om magistraten har anledning att misstänka att de uppgifter som anmälts i fall som avses i 1 eller 2 mom. är uppenbart felaktiga eller om anmälan är bristfällig eller annars är sådan att en tillförlitlig anteckning inte kan göras utifrån den, ska magistraten vid behov begära ytterligare uppgifter **utan obefogat dröjsmål** från det att anmälan kommit in.

9 a §

Anteckning om hemkommun, bostad och folkbokföringskommun i vissa fall

Om en person saknar bostad, antecknas det i befolkningsdatasystemet att han eller hon saknar stadigvarande bostad i kommunen. Om en persons bostadsadress inte kan anses tillförlitlig, kan endast hemkommunen antecknas i befolkningsdatasystemet.

Om den registeransvarige inte kan få uppgifter om en persons bostad eller vistelse i Finland, kan det antecknas i befolkningsdatasystemet att personen befinner sig på okänd ort. Om man inte fått någon uppgift om personens bostad eller vistelse i Finland inom de två följande kalenderåren efter att det antecknades att personen befinner sig på okänd ort, kan det antecknas i befolkningsdatasystemet att personen saknar hemkommun. Innan det antecknas att någon saknar hemkommun ska magistraten göra förfrågningar om huruvida personen är vid liv och om personens boende hos andra myndigheter som kan bedömas ha uppdaterade uppgifter om saken.

De anteckningar som krävs i befolkningsdatasystemet med anledning av en flyttningsanmälan kan göras direkt med stöd av anmälan, om anmälan gäller en flyttning från en bostad till en annan i samma kommun. Detta förutsätter dock att anteckningarna kan göras utan ytterligare uppgifter och att en felfri registrering av uppgifterna kan säkerställas genom tekniska kontroller.

Betänkande FvUB 12/2016 rd

11 §

Förvaltningsbeslut om anteckningen om hemkommun

Om den anteckning som magistraten gjort om en persons hemkommun eller hans eller hennes bostad där eller hans eller hennes folkbokföringskommun avviker från det som personen i fråga har anmält eller om anteckningen inte heller efter den begäran om ytterligare uppgifter som avses i 9 § har kunnat göras i enlighet med personens önskan, eller om anteckningen har gjorts utifrån uppgifter som fås av någon annan än den som flyttat eller hans eller hennes familjemedlemmar, ska magistraten utan obefogat dröjsmål fatta ett skriftligt beslut och underrätta personen om sitt beslut och om möjligheten att begära omprövning av beslutet.

15 §

Hörande

Har anmälan om flyttning gjorts av ett barn under 15 år, ska magistraten ge vårdnadshavarna tillfälle att inom utsatt tid lämna upplysningar med anledning av anmälan. Har anmälan gjorts av en 15–17-årig person, ska magistraten vid behov ge vårdnadshavarna tillfälle att inom utsatt tid lämna upplysningar med anledning av anmälan. Har anmälan gjorts för en person under 18 år av en familjemedlem som flyttar med honom eller henne, ska magistraten vid behov ge vårdnadshavarna tillfälle att inom utsatt tid lämna upplysningar med anledning av anmälan.

4 kap.

Begäran om omprövning och ändringssökande

16 §

Begäran om omprövning

Omprövning av ett beslut som avses i 11 § i denna lag får begäras på det sätt som anges i förvaltningslagen.

17 §

Ändringssökande

Beslut som meddelats med anledning av en begäran om omprövning samt beslut som gäller ett föreläggande enligt 12 § får överklagas genom besvär på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Över förvaltningsdomstolens beslut får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

En registerförvaltningsmyndighet vars beslut har upphävts eller ändrats av en förvaltningsdomstol får anföras besvär över förvaltningsdomstolens beslut, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Betänkande FvUB 12/2016 rd

Bestämmelser om sökande av ändring i beslut som gäller vite finns i viteslagen.

5 kap.

Rättelse av fel

18 §

Rättelse av fel som gäller hemkommun, bostad eller folkbokföringskommun

På rättelse av registeranteckningar som gjorts i befolkningsdatasystemet med stöd av denna lag tillämpas bestämmelserna om rättelse av fel i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster.

19 §

Begäran om omprövning och ändringssökande gällande beslut om rättelse av fel

På begäran om omprövning och ändringssökande som gäller beslut om rättelse av fel tillämpas bestämmelserna om begäran om omprövning och ändringssökande i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009) 7 § 1 mom. 6 punkten, 21 §, 23 § 1 och 2 mom. och 26, 36, 75 och 76 §, av dem 23 § 1 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 156/2013, 926/2013 och 145/2014, 23 § 2 mom. sådant det lyder i lag 145/2014 och 36 § sådana den lyder i lag 156/2013, samt
fogas till 37 § ett nytt 3 mom. och till lagen en ny 76 a och en ny 76 b § som följer:

Betänkande FvUB 12/2016 rd

7 §

Föremål för registrering

I befolkningsdatasystemet ska uppgifter enligt denna lag registreras om följande föremål för registrering:

6) administrativa och andra motsvarande områdesindelningar, om vilka närmare bestämmelser utfärdas genom förordning av statsrådet.

21 §

Allmän behörighet att uppdatera uppgifter

Den magistrat vars verksamhetsområde uppgifterna avser fattar beslut om sådana registeranteckningar i befolkningsdatasystemet som gäller tillägg, ändringar eller rättelser beträffande uppgifter om en enskild person, fastighet, byggnad, lägenhet eller lokal. Befolkningsregistercentralen fattar beslut om andra registeranteckningar om tillägg, ändringar eller rättelser i befolkningsdatasystemet.

Befolkningsregistercentralen får göra en registeranteckning i befolkningsdatasystemet om tillägg av en uppgift som gäller en enskild person, om den registrerade har anmält uppgiften för registrering i befolkningsdatasystemet genom att använda den elektroniska tjänst som skapats för uppdatering av uppgifterna i befolkningsdatasystemet. Detta förutsätter dessutom att anteckningen kan göras utan ytterligare utredningar och att en felfri registrering av uppgifterna kan säkerställas genom tekniska kontroller. För rättelse av fel i anteckningen svarar den magistrat inom vars verksamhetsområde den som gjort anmälan har sin bostad.

Med avvikelse från 1 och 2 mom. får det genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om överföring eller annan omorganisering mellan registerförvaltningsmyndigheterna av behörigheten att registrera och rätta uppgifter, om åtgärden kan förbättra tillgången till tjänster, kvaliteten på datainnehållet i systemet eller verksamhetens effektivitet eller skapa en regionalt balanserad arbetsfördelning inom registerförvaltningen. Innan förordningen utfärdas ska Befolkningsregistercentralen och de berörda magistraterna höras.

23 §

Rätt att få uppgifter från myndigheter

Trots sekretessbestämmelserna har den registeransvarige rätt att av andra myndigheter få i 13–17 § avsedda behövliga uppgifter som gäller dessa myndigheters verksamhetsområde för uppdatering av uppgifterna i befolkningsdatasystemet och för kontroll av uppgifternas riktighet och annan behandling av uppgifterna. De andra myndigheter som avses i denna paragraf är

- 1) domstolarna och Brottsförklaringsmyndigheten,
- 2) religionssamfunden,
- 3) verksamhetsenheter och yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården,
- 4) verksamhetsenheter och yrkesutbildade personer inom socialvården,

Betänkande FvUB 12/2016 rd

- 5) de kommunala myndigheterna,
- 6) Lantmäteriverket,
- 7) myndigheterna inom utlänningsförvaltningen,
- 8) Skatteförvaltningen,
- 9) Folkpensionsanstalten,
- 10) utrikesministeriet och dess verksamhetsenheter.

Den registeransvarige har emellertid inte rätt att få uppgifter som avses i 1 mom. om de uppgifter som innehas av en i 1 mom. nämnd myndighet har erhållits på basis av ett sådant internationellt avtal om informationsutbyte som förhindrar användningen av uppgifterna för att uppdatera och i övrigt behandla uppgifter i befolkningsdatasystemet.

26 §

Anmälning av uppgifter

Uppgifter som registreras i befolkningsdatasystemet ska anmälas till den registeransvarige skriftligen, på elektronisk väg, med hjälp av teknisk anslutning eller på något annat ändamålsenligt sätt som är tillförlitligt och säkert. Tillstånd att anmäla uppgifterna på något annat sätt än skriftligen beviljas av Befolkningsregistercentralen. Ett villkor för att tillstånd ska beviljas är att den som anmäler uppgifterna har lämnat Befolkningsregistercentralen en tillräcklig redogörelse för hur uppgifterna skyddas.

Befolkningsregistercentralen fastställer formulären för de anmälningar som avses i denna lag.

36 §

Spärrmarkering och informationsskyldighet

Om en person har grundad och uppenbar anledning att misstänka att hans eller hennes eller familjens hälsa eller säkerhet är hotad, kan en spärrmarkering på ansökan göras i befolkningsdatasystemet. Den berörda personen eller dennes lagliga företrädare ska skriftligen eller på något annat bevisligt sätt ansöka om spärrmarkering hos magistraten. När en person ansöker om spärrmarkering ska magistraten ge personen möjlighet att anmäla en sådan kontaktadress för registrering i befolkningsdatasystemet som får lämnas ut även till andra än de myndigheter som avses i 3 mom.

En spärrmarkering kan första gången gälla i högst fem år. Efter det kan giltighetstiden på ansökan förlängas med två år i sänder. Av särskilda skäl kan spärrmarkeringen gälla tills vidare. Magistraten ska informera sökanden om spärrmarkeringens direkta konsekvenser.

Efter det att spärrmarkeringen gjorts i systemet får uppgifter om hemkommun och bostad samt adress och andra kontaktuppgifter som gäller den person som omfattas av spärrmarkeringen lämnas ut endast till en myndighet vars rätt att behandla uppgifterna baserar sig på utförande av en arbetsuppgift, en åtgärd eller ett uppdrag som föreskrivs i lag eller föreskrivs eller bestäms med stöd av lag och som berör denna persons rättigheter eller skyldigheter. Spärrmarkeringen gäller också uppgifter som specificerar och lokaliserar sådana fastigheter, byggnader, lägenheter eller lokaler som personen äger eller innehar, om uppgifterna inte kan behandlas separat från de uppgifter som omfattas av spärrmarkeringen när uppgifter som gäller den person som omfattas av spärrmarkeringen lämnas ut från befolkningsdatasystemet.

Betänkande FvUB 12/2016 rd

37 §

Behandling av uppgifter som omfattas av spärrmarkering

Magistraten ska utreda grunden för spärrmarkeringen eller höra den som omfattas av spärrmarkeringen eller hans eller hennes vårdnadshavare innan enskilda uppgifter som omfattas av spärrmarkeringen lämnas ut med stöd av denna lag eller 26 § i personuppgiftslagen till andra än myndigheter. Ett skriftligt beslut ska fattas om utlämnande av enskilda uppgifter som omfattas av spärrmarkering till andra än myndigheter. Beslutet får verkställas trots ändringssökande, om den som omfattas av spärrmarkeringen eller hans eller hennes vårdnadshavare inte har motsatt sig utlämnandet av uppgifter.

75 §

Förfarande vid registrering av uppgifter

Innan uppgifterna registreras i befolkningsdatasystemet ska den registeransvarige försäkra sig om vem som anmält uppgifterna och om dennes rätt att anmäla uppgifter samt om att anmälan i övrigt är tillförlitlig. Den registeransvarige ska registrera uppgifterna i befolkningsdatasystemet utan obefogat dröjsmål.

Om en anteckning som den registeransvarige har gjort i befolkningsdatasystemet avviker från det som den registrerade har anmält eller om anteckningen inte ens efter en begäran om ytterligare utredningar har kunnat göras i enlighet med den registrerades önskan, ska den registeransvarige fatta ett skriftligt beslut och underrätta den registrerade om möjligheten att begära omprövning av beslutet med stöd av denna eller någon annan lag.

76 §

Rättelse av uppgifter

Den registeransvarige ska utan obefogat dröjsmål, på eget initiativ eller på yrkande av den vars intressen, rättigheter eller skyldigheter registeranteckningen gäller, korrigera, stryka eller komplettera en uppgift i befolkningsdatasystemet som med tanke på syftet med behandlingen är oriktig, onödig, bristfällig eller föråldrad. Om den registeransvarige på eget initiativ rättar en uppgift i registret, ska den registeransvarige innan uppgiften rättas vid behov ge den vars rättigheter, intressen eller skyldigheter anteckningen gäller tillfälle att inom utsatt tid lämna en redogörelse. Den registeransvarige kan dock rätta ett uppenbart fel i registret utan att ge sådant tillfälle att lämna redogörelse.

Om den registeransvarige inte godkänner ett yrkande som avses i 1 mom. eller om en uppgift rättas på ett sätt som inte stämmer överens med den redogörelse som den berörda personen lämnat, ska den registeransvarige fatta ett skriftligt beslut och underrätta den registrerade om sitt beslut och om möjligheten att begära omprövning av beslutet.

Om rättelsen av en uppgift gäller en sådan registeranteckning om en utländsk medborgare som avses i 10 §, ska magistraten innan ärendet avgörs begära ett utlåtande om saken av Migrationsverket.

Betänkande FvUB 12/2016 rd

76 a §

Begäran om omprövning

Omprövning av förvaltningsbeslut som fattats med stöd av denna lag får begäras på det sätt som anges i förvaltningslagen (434/2003).

76 b §

Ändringssökande

Beslut som meddelats med anledning av en begäran om omprövning får överklagas genom besvär på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Över förvaltningsdomstolens beslut får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

En registerförvaltningsmyndighet vars beslut har upphävts eller ändrats av en förvaltningsdomstol får anföras besvär över förvaltningsdomstolens beslut, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Bestämmelser om sökande av ändring i ett beslut som gäller vite finns i viteslagen.

Denna lag träder i kraft den 20.

3.

Lag

om ändring av 5 § i lagen om beskattningsförfarande

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995) 5 § 1 mom. som följer:

5 §

Hemkommun

Som en skattskyldig fysisk persons hemkommun betraktas den kommun där han eller hon vid utgången av det föregående skatteåret ska anses ha haft bostad enligt lagen om hemkommun (201/1994) (*hemkommun vid årsskiftet*). Om det på det sätt som avses i 9 a § i lagen om hemkom-

Betänkande FvUB 12/2016 rd

mun har antecknats i befolkningsdatasystemet att en person saknar hemkommun, ska den kommun som senast varit personens hemkommun betraktas som personens hemkommun.

Denna lag träder i kraft den 20.

Helsingfors 14.6.2016

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Pirkko Mattila saf
medlem Antti Häkkänen saml
medlem Mika Kari sd
medlem Elsi Katainen cent
medlem Mikko Kärnä cent
medlem Sirpa Paatero sd
medlem Olli-Poika Parviainen gröna
medlem Juha Pylväs cent
medlem Wille Rydman saml
medlem Joona Räsänen sd
medlem Vesa-Matti Saarakkala saf
medlem Matti Semi vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Henri Helo.